C/2026/3914

1.9.2026

ZALECENIE RADY

z dnia 10 lipca 2026 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Belgii

(C/2026/3914)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ([2]), w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (UE) 2024/1263 określa cele ram zarządzania gospodarczego, jakimi są wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem.

(2) W dniu 25 listopada 2025 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2026 r., w którym nie wskazała Belgii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([3]), zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2026 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([4]) w dniu 21 kwietnia 2026 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu i zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego – w dniu 9 marca 2026 r.

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii w ciągu najbliższych pięciu lat. Wskazano w nim trzy wymogi transformacyjne, tzn. innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność oraz bezpieczeństwo, które stanowią podstawowe filary zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Odkąd opublikowano Kompas konkurencyjności, jest on wykorzystywany jako podstawa prac w ramach europejskiego semestru, co pozwala zapewnić spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami UE i stworzyć jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, które wspiera zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(4) W 2026 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z ostatnim etapem wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) ([5]). Plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), wraz z finansowaniem w ramach polityki spójności, mają zasadnicze znaczenie dla realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ w planach tych miały znaleźć się rozwiązania umożliwiające skuteczne sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich cyklach lub znacznej części tych wyzwań, a w programach finansowanych w ramach europejskiej polityki spójności wymagano uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów. W związku ze zbliżającym się zakończeniem funkcjonowania RRF niezwykle ważne jest utrzymanie reform i inwestycji wspieranych i realizowanych w ramach RRF, w szczególności tych, które przyczyniają się do sprostania wyzwaniom wskazanym w zaleceniach dla poszczególnych krajów, a także wykorzystanie tych reform i inwestycji jako podstawy do dalszych działań.

(5) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2026 r. dotyczące Belgii. Oceniła w nim postępy Belgii we wdrażaniu zaleceń dla tego kraju z 2025 r. oraz podsumowała realizację RRP przez Belgię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Belgia. Oceniono w nim również postępy Belgii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(6) W dniu 20 czerwca 2025 r. Rada, na podstawie oceny i zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Belgii ([6]). Plan ten obejmuje lata 2025–2029 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres siedmiu lat. Rada zaleciła następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 3,6 % w 2025 r., 2,5 % w 2026 r., 2,5 % w 2027 r., 2,1 % w 2028 r. oraz 2,1 % w 2029 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym przez odniesienie do roku bazowego 2024, wynoszącym: 3,6 % w 2025 r., 6,1 % w 2026 r., 8,8 % w 2027 r., 11,1 % w 2028 r. oraz 13,4 % w 2029 r. W odniesieniu do lat 2025–2029 te maksymalne stopy wzrostu wydatków netto są spójne ze ścieżką korekty, jak zaleciła w dniu 20 czerwca 2025 r. Rada na mocy art. 126 ust. 7 TFUE, w celu likwidacji nadmiernego deficytu ([7]). Na podstawie dokonanej przez Komisję oceny skutecznych działań z dnia 3 czerwca 2026 r. ([8]) procedura nadmiernego deficytu wobec Belgii zostaje zawieszona.

([5]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([6]) Zalecenie Rady z dnia 20 czerwca 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Belgii (Dz.U. C, C/2025/3698, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([7]) Zalecenie Rady mające na celu likwidację nadmiernego deficytu budżetowego w Belgii, przyjęte w dniu 20 czerwca 2025 r. Wszystkie dokumenty związane z procedurą nadmiernego deficytu dotyczącą Belgii dostępne są pod adresem: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Belgium_en.

([8]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, „Europejski semestr 2026 – pakiet wiosenny", COM (2026) 200 final.

(7) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby wystąpiły o uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę ([9]), a Rada Europejska pozytywnie odniosła się do tej propozycji w dniu 6 marca 2025 r. W następstwie wniosku Belgii i na zalecenie Komisji Rada w dniu 8 lipca 2025 r. przyjęła zalecenie zezwalające Belgii na odchylenie od zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ([10]). Okres, w którym uruchomiona zostaje krajowa klauzula wyjścia (2025–2028), umożliwia Belgii zmianę priorytetów wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych lub zwiększenie dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych, tak aby trwale wyższe wydatki na obronę nie zagrażały stabilności finansów publicznych w perspektywie średniookresowej.

(8) W dniu 30 kwietnia 2026 r. Belgia przedłożyła swoje roczne sprawozdanie z postępów z 2026 r. ([11]) zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto, realizacji zestawu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Belgii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241. Sprawozdanie z działań podjętych w ramach procedury nadmiernego deficytu zostało włączone do rocznego sprawozdania z postępów.

(9) Wzrost realnego PKB w 2025 r. wyniósł 1,0 %, a inflacja HICP – 3,0 %. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. realny PKB wzrośnie o 0,7 % w 2026 r. i o 0,9 % w 2027 r., a inflacja HICP wyniesie 3,4 % w 2026 r. i 2,6 % w 2027 r.

(10) Według danych Eurostatu ([12]) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Belgii wzrósł z 4,4 % PKB w 2024 r. do 5,2 % PKB w 2025 r. Wzrost deficytu w 2025 r. wynika głównie z niższych dochodów z podatków bezpośrednich, zwłaszcza od osób prawnych, oraz z wyższych wydatków na obronę. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych do daty granicznej prognozy deficyt przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wynieść 5,2 % PKB w 2026 r. i 5,4 % w 2027 r. Pomimo działań konsolidacyjnych mających na celu ograniczenie wydatków bieżących oraz skumulowanego wzrostu wydatków netto poniżej zalecanego pułapu należy się spodziewać, że w 2026 r. deficyt jedynie się ustabilizuje ze względu na słaby wzrost gospodarczy i rosnące płatności odsetkowe. Wzrost deficytu w 2027 r. wynika głównie z wyższych wydatków na obronę i płatności odsetek.

(11) Z szacunków Komisji wynika, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej ([13]), który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był restrykcyjny, na poziomie 0,3 % PKB. Przewiduje się, że będzie on restrykcyjny zarówno w 2026 r., jak i w 2027 r., odpowiednio na poziomie 0,8 % i 0,6 % PKB.

([9]) Komunikat Komisji, „Uwzględnianie wyższych wydatków na obronność zgodnie z paktem stabilności i wzrostu", Bruksela, 19 marca 2025 r., C(2025) 2000 final.

([10]) Zalecenie Rady z dnia 8 lipca 2025 r. zezwalające Belgii na odchylenie od maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ustalonych przez Radę na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1263 (Uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia) (Dz.U. C, C/2025/3960, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([11]) Roczne sprawozdania z postępów za 2026 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.

([13]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(12) Według danych Eurostatu ([14]) dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Belgii wzrósł z 103,9 % PKB na koniec 2024 r. do 107,9 % PKB na koniec 2025 r. Wzrost wskaźnika zadłużenia w 2025 r. odzwierciedla głównie wysoki deficyt pierwotny (+ 2,9 p.p.), korzystny efekt kuli śnieżnej (- 1,3 p.p.) oraz wartość rezydualną zmiany długu zwiększającej zadłużenie (+ 2,3 p.p.). Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy relacja długu do PKB przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wzrosnąć do 110,5 % do końca 2026 r., a następnie do 112,8 % do końca 2027 r. Wzrost wskaźnika zadłużenia w latach 2026 i 2027 odzwierciedla głównie wysoki deficyt pierwotny, podczas gdy korzystny efekt kuli śnieżnej oraz wartość rezydualna zmiany długu zwiększająca zadłużenie równoważą się wzajemnie.

(13) Według danych Eurostatu ([15]) całkowite wydatki obronne sektora instytucji rządowych i samorządowych w Belgii wyniosły 1,4 % PKB w 2025 r., co oznacza wzrost o 0,5 punktu procentowego PKB w porównaniu z rokiem odniesienia 2021. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. przewiduje się, że w 2026 r. wydatki te wyniosą 1,6 % PKB, co odpowiada wzrostowi o 0,7 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2021 r. ([16])

(14) Unia nadal stoi w obliczu ryzyka zakłóceń w dostawach energii i dużej zmienności cen, spotęgowanego napięciami geopolitycznymi, które wpływają na światowe rynki ropy naftowej i gazu. Doświadczenia z kryzysu energetycznego w latach 2022–2023 pokazały, że szeroko zakrojone i nieukierunkowane środki wiążą się z dużymi kosztami fiskalnymi i są nieefektywne pod względem społecznym i gospodarczym. Od wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie w lutym 2026 r. Belgia przyjęła środki polityki fiskalnej w celu złagodzenia wpływu wysokich cen energii na gospodarstwa domowe ([17]). Obejmują one nieukierunkowany środek mający zrekompensować wyższe koszty paliwa za pośrednictwem ulgi podatkowej dla przedsiębiorstw, które zwiększają zwrot kosztów przejazdów pracownikom, oraz ukierunkowany środek rekompensujący wyższe koszty ogrzewania ponoszone przez gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji. Należy się spodziewać, że środki te przestaną obowiązywać przed dniem 1 lipca 2026 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. przewiduje się, że w 2026 r. koszty fiskalne tych środków wyniosą mniej niż 0,1 % PKB, również w przypadku ich przedłużenia do końca roku.

(15) Według obliczeń Komisji wydatki netto w Belgii wzrosły w 2025 r. o 3,7 %. Wzrost wydatków netto w 2025 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 0,1 % PKB w ujęciu rocznym. Przewidywane odchylenie mieści się jednak w zakresie elastyczności krajowej klauzuli wyjścia, biorąc pod uwagę wzrost wydatków na obronę.

(16) Na podstawie obliczeń Komisji przewiduje się, że wydatki netto w Belgii wzrosną o 2,0 % w 2026 r., a o 5,8 % w ujęciu łącznym w latach 2025 i 2026. Prognozowany wzrost wydatków netto w 2026 r. jest poniżej poziomu zalecanej maksymalnej stopy wzrostu. Łącznie w latach 2025 i 2026 przewidywana skumulowana stopa wzrostu wydatków netto jest również niższa niż zalecana maksymalna stopa wzrostu.

(17) W zaleceniu w sprawie zatwierdzenia planu średniookresowego Belgii określono pakiet reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz harmonogram ich realizacji. Biorąc pod uwagę informacje przedstawione przez Belgię w rocznym sprawozdaniu z postępów, Komisja stwierdza, że realizacja kluczowych etapów reform i inwestycji, których wdrożenie miało nastąpić do dnia 30 kwietnia 2026 r., przebiega zasadniczo zgodnie z planem. W przypadku niektórych reform wystąpiły jednak opóźnienia we wdrażaniu. Chodzi w szczególności reformę emerytalną przyjętą przez parlament w dniu 28 maja 2026 r. Reformy podatkowe, których realizację przewidziano na I kw. 2026 r., zostały częściowo wdrożone, a zakończenia wdrażania pozostałych elementów należy się spodziewać do lipca 2026 r. Dwie reformy mające na celu poprawę koordynacji budżetowej między różnymi szczeblami administracji, przewidziane na IV kw. 2025 r., zostały w dużej mierze uzgodnione na szczeblu rządowym i wymagają obecnie przyjęcia odpowiednich przepisów; należy się spodziewać, że proces ten zostanie zakończony do końca 2026 r. Komisja uważa, że ogólnie rzecz biorąc, Belgia wypełniła swoje zobowiązania w zadowalający sposób ([18]).

([14]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.
([15]) Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG).
([16]) Definicja „wydatków na obronę" według NATO różni się od definicji „obrony narodowej" według klasyfikacji COFOG. Mogą ponadto występować różnice związane z czasem rejestracji wydatków, w szczególności wydatków na sprzęt wojskowy, ponieważ sprawozdawczość NATO opiera się na innych zasadach dotyczących czasu rejestracji niż rachunki narodowe.
([17]) Odzwierciedla to sytuację w dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r. (4 maja 2026 r.).
([18]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, „Europejski semestr 2026 – pakiet wiosenny", COM (2026) 200 final.

(18) Belgia mierzy się z wysokim zagrożeniem dla stabilności finansów publicznych w perspektywie średnio- i długoterminowej. Potrzebna jest kompleksowa strategia fiskalna, aby stopniowo obniżać dług publiczny, przy jednoczesnym kontynuowaniu reform mających na celu wzmocnienie potencjału wzrostu. Wydatki publiczne w Belgii wyniosły w 2025 r. 54,2 % PKB i należą do najwyższych w UE. Utrzymujące się wysokie wydatki publiczne w Belgii, wymagające dużego ogólnego obciążenia podatkowego, negatywnie wpływają na efektywność gospodarczą. Działania w ramach polityki w Belgii są rozproszone na kilku szczeblach administracji rządowej (gminy, prowincje, regiony i wspólnoty, szczebel federalny). Ich współistnienie wiąże się ze złożonym podziałem kompetencji i ryzykiem powielania, co prowadzi do zbędnych kosztów administracyjnych, niekoniecznie poprawiając jakość świadczonych usług publicznych. Brak skutecznej koordynacji na szczeblu federalnym utrudnia realizację niektórych polityk i reform oraz prowadzi do nieefektywności w zarządzaniu inwestycjami publicznymi. W związku z tym stabilność finansów publicznych w Belgii wymaga zdecydowanych działań w zakresie wydatków publicznych pod względem ich poziomu, struktury i ogólnej efektywności. Chociaż wprowadzenie przeglądów wydatków na poziomie podmiotów federalnych i sfederowanych (regionów i wspólnot) jest pierwszym krokiem w kierunku poprawy jakości wydatków publicznych, konieczne są dalsze działania w celu ukierunkowania zasobów publicznych na politykę bardziej sprzyjającą wzrostowi gospodarczemu. Usprawnienie struktur administracji rządowej, doprecyzowanie kompetencji i wzmocnienie koordynacji na szczeblu federalnym mogłoby przyczynić się do większej efektywności gospodarczej, a jednocześnie zapewnić przestrzeń fiskalną.

(19) Zgodnie ze sprawozdaniem Komisji na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. ([19]) emerytury i wydatki na opiekę długoterminową są głównymi czynnikami prognozowanego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, który ma wynieść około 5 p.p. PKB do 2070 r., co jest wynikiem znacznie wyższym niż średnia unijna wynosząca 1,4 p.p. Należy się spodziewać, że trwająca reforma emerytalna zmniejszy prognozowany wzrost wydatków na pokrycie emerytur o 1,6 p.p. w latach 2024–2070. Belgia pozostałaby jednak jednym z państw o najwyższych wydatkach publicznych na opiekę długoterminową w UE, wynoszących 2,3 % PKB w 2022 r. (średnia unijna to 1,7 %). Przewiduje się, że do 2070 r. wydatki na opiekę długoterminową wzrosną o 1,7 punktu procentowego PKB, podczas gdy w UE średni wzrost wyniesie 0,8 punktu procentowego, co przyczyni się do zwiększenia zagrożenia dla stabilności finansów publicznych w długim okresie. Z dostępnych danych wynika, że odsetek osób, które są niezależne lub w niewielkim stopniu zależne od opieki i mieszkają w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, był wysoki w Regionie Stołecznym Brukseli i w Walonii, choć w ostatnich dziesięciu latach obserwuje się tendencję spadkową. Regiony podejmują działania na rzecz efektywności kosztowej korzystania z różnych form opieki, ale większość środków ma ograniczony zakres lub znajduje się na wczesnym etapie. Sugeruje to możliwość dalszej poprawy efektywności kosztowej opieki, w tym przez wzmocnienie środków zniechęcających do nadmiernego korzystania z opieki rezydencjalnej i przez poprawę opieki środowiskowej.

(20) Systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślne wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru.

(21) Wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), w Belgii przebiega sprawnie, zwłaszcza pod względem wyboru projektów. Ważne jest jednak zintensyfikowanie wysiłków na rzecz zapewnienia szybkiej realizacji wybranych projektów, w szczególności w celu przyspieszenia wydatków na poziomie beneficjenta, przy jednoczesnej maksymalizacji ich skutków w praktyce. Belgia podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost. Jednocześnie Belgia musi przyspieszyć wdrażanie FST, ponieważ środki mają zostać wypłacone do końca 2026 r. Konieczne jest zapewnienie szybkiej i skutecznej realizacji nowych inwestycji wskazanych przez Belgię w przeglądzie śródokresowym funduszy polityki spójności, w szczególności inwestycji związanych z pięcioma priorytetami określonymi w rozporządzeniu w sprawie przeglądu śródokresowego ([20]).

([19]) Komisja Europejska i Komitet Polityki Gospodarczej, 2024 Ageing Report [Sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r.], dostępne pod adresem: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

([20]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego.

(22) Belgia mierzy się z szeregiem wyzwań, które dotyczą innowacji, otoczenia działalności gospodarczej, obciążeń regulacyjnych i administracyjnych oraz złożoności regulacyjnej i administracyjnej, ograniczeń regulacyjnych w sektorze usług, dekarbonizacji przemysłu i transportu, rozwoju odnawialnych źródeł energii, dopłat do paliw kopalnych, jakości wody i nadmiernej depozycji azotu, niedoboru siły roboczej i niedopasowania umiejętności, integracji grup defaworyzowanych na rynku pracy, systemu edukacji i zawodu nauczyciela.

(23) Pomimo inicjatyw na rzecz uproszczenia podejmowanych na wszystkich szczeblach administracji rządowej, duże obciążenie regulacyjne i wysoki poziom złożoności administracyjnej nadal negatywnie wpływają na otoczenie działalności gospodarczej Belgii. Ponadto bardziej systematyczne wykorzystywanie ocen skutków i lepszy dostęp do danych poprawiłyby jakość kształtowania polityki. Obciążenia administracyjne dla przedsiębiorstw są duże, zwłaszcza w odniesieniu do regulacji zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego i kosztów operacyjnych. Przedsiębiorstwa, które muszą zarządzać wieloma systemami regionalnymi lub uzyskać specjalne pozwolenia w celu rozwoju swojej działalności, borykają się ze znacznymi ograniczeniami. Pozwolenia wydawane są przez władze federalne, regionalne i lokalne, co sprawia, że proces ten jest złożony, rozdrobniony i kosztowny. Dotyczy to w szczególności pozwoleń na budowę, które mają negatywny wpływ na sektor budowlany i prowadzą do niedoborów mieszkań i opóźnień w projektach infrastrukturalnych. Brak zasobów w systemie wymiaru sprawiedliwości i jego nieefektywność, przekładające się na chroniczne zaległości i powolne procedury, również nadal stanowią wyzwanie dla sektora przedsiębiorstw. Ponadto ograniczenia w niektórych zawodach regulowanych pozostają wysokie, co może utrudniać transgraniczną działalność gospodarczą lub tworzyć bariery wejścia dla przedsiębiorstw. Surowe przepisy lub inne bariery wejścia na rynek mają również zastosowanie do transgranicznego świadczenia usług, np. w sektorze detalicznym i w sektorze energetycznym, co może ograniczać konkurencję.

(24) Belgia ma jeden z najniższych poziomów rotacji przedsiębiorstw w UE ([21]). Podczas gdy udział nowych przedsiębiorstw w Belgii jest porównywalny z państwami sąsiadującymi, udział szybko rozwijających się przedsiębiorstw (przedsiębiorstw typu scale-up) jest znacznie niższy od średniej unijnej (0,25 % w porównaniu z 0,79 %). Bariery, które uniemożliwiają belgijskim przedsiębiorstwom typu start-up zwiększenie skali działalności, obejmują wysokie koszty pracy i ulgi podatkowe uzależnione od wielkości przedsiębiorstwa ([22]). Stwierdzono na przykład, że dotacja na zatrudnienie pierwszego pracownika nie jest skuteczna w pobudzaniu tworzenia trwałych miejsc pracy, a specjalne rozwiązania podatkowe dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) (np. obniżona stawka podatku dochodowego od osób prawnych) zachęcają przedsiębiorców do zakładania spółek i przekształcania dochodu z pracy w dochód kapitałowy („spółki zarządzające"). Utrudniony dostęp do finansowania na etapie zwiększania skali działalności może również uniemożliwić rozwój przedsiębiorstw. Dotyczy to w szczególności sytuacji, w której rynki kapitału wysokiego ryzyka i kapitału wzrostu nie są szeroko rozwinięte. Harmonizacja przepisów podatkowych dla wszystkich rodzajów inwestycji (w tym inwestycji w nieruchomości, produktów emerytalnych, rachunków oszczędnościowych, rachunków papierów wartościowych) mogłaby zachęcać do inwestycji kapitałowych.

(25) Chociaż Belgia jest jednym z liderów innowacji w UE i charakteryzuje się wysokim poziomem intensywności badań i rozwoju (3,36 % PKB w 2024 r., co należy do najwyższych wyników w UE), belgijska działalność badawczo-rozwojowa koncentruje się na kilku gałęziach przemysłu i dużych przedsiębiorstwach, a szereg barier utrudnia rozpowszechnianie innowacji w całej gospodarce. Ponadto w Walonii wpływ inwestycji w badania i rozwój na zatrudnienie i gospodarkę pozostaje ograniczony ze względu na fragmentaryczne wsparcie dla przedsiębiorstw i niewystarczającą dywersyfikację gospodarczą, chociaż niektóre trwające reformy mogą odwrócić tę tendencję. Wysokie poziomy ulgi podatkowej na badania i rozwój nie docierają do przedsiębiorstw o największym potencjale wzrostu. Aby zapewnić lepsze wyniki w zakresie innowacji i stabilny wzrost produktywności, należałoby zwiększyć zakres upowszechniania innowacji w różnych sektorach i przedsiębiorstwach. Badania ([23]) pokazują, że nadal istnieje pole do poprawy efektywności i skuteczności wydatków publicznych na badania naukowe i innowacje, w szczególności przez uniknięcie skutków wypierania i lepszy przydział zasobów na rzecz przedsiębiorstw o dużym wzroście. Ponadto niski wskaźnik mobilności zawodowej w Belgii, który może wynikać z czynników takich jak wynagrodzenie za długi staż pracy i niska przejrzystość wynagrodzeń, również ogranicza rozprzestrzenianie się innowacji w pozostałej części gospodarki.

([21]) Narodowy Bank Belgii, wskaźniki tablicy wyników z zakresu konkurencyjności, sprawozdanie za 2024 r.

([22]) Bijnens, G. (2025) Reigniting growth: trends and challenges for business dynamism in Belgium. NBB Economic Review [Pobudzanie wzrostu gospodarczego: tendencje i wyzwania w zakresie rotacji przedsiębiorstw w Belgii].

([23]) OECD (2021a) „R&D Tax Incentives: Belgium, 2020" [Zachęty podatkowe dla badań i rozwoju: Belgia, 2020 r.]. Schoonackers, R. (2020) „Tax incentives for R&D: Are they effective?" [Zachęty podatkowe dla badań i rozwoju: czy są skuteczne?] NBB Economic Review and OECD (2024), OECD Economic Surveys: Belgia, 2024 r.

(26) Chociaż dostawy niskoemisyjnej energii elektrycznej (energia jądrowa i odnawialne źródła energii) nadal rosną, Belgia pozostaje w dużym stopniu uzależniona od importu paliw kopalnych (67,1 % koszyka energetycznego Belgii). Poprawa efektywności energetycznej była w 2024 r. niewystarczająca, aby utrzymać tendencję spadkową zużycia energii końcowej w Belgii obserwowaną od 2019 r. Wynika to głównie z rosnącego zużycia energii i emisji w sektorze transportowym. Potrzebne są również ambitniejsze działania w ramach polityki na rzecz dekarbonizacji zasobów budowlanych, w tym mieszkań socjalnych, które odpowiadają za 33 % krajowego zużycia energii. Działania renowacyjne spowodowały spadek zużycia energii w budynkach mieszkalnych, ale nie wystarczyły do osiągnięcia długoterminowych celów w zakresie renowacji.

(27) Wysokie koszty energii elektrycznej utrudniają dalszą dekarbonizację gospodarki, w szczególności przemysłu wytwórczego. Po uwzględnieniu podatków i opłat ([24]) jednostkowy koszt energii elektrycznej dla przemysłu jest niemal czterokrotnie wyższy niż koszt gazu, co stanowi jedną z najwyższych relacji w UE i utrudnia przechodzenie z paliw kopalnych na energię elektryczną. Chociaż rząd planuje obniżenie akcyzy na energię elektryczną, potrzebne są skuteczne działania w ramach polityki, aby zachęcić przemysł do przejścia na czystszą energię. Kontrakty na transakcje różnicowe dotyczące dwutlenku węgla i zielone zamówienia publiczne mogłyby przyczynić się do zmniejszenia ryzyka inwestycji i dodatkowo zachęcić przemysł do dekarbonizacji. Wspieranie praktyk w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym mogłoby również przyczynić się do zmniejszenia zapotrzebowania przemysłu na energię oraz zależności od importu surowców krytycznych. Ponadto inwestycje w infrastrukturę energetyczną i technologie niskoemisyjne wsparłyby dekarbonizację wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu oraz gałęzi przemysłu, w których trudno zredukować emisje, zwłaszcza w Walonii i Flandrii, w tym wokół portu w Antwerpii, przy jednoczesnym zachowaniu konkurencyjności.

(28) Chociaż udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Belgii osiągnął w 2025 r. rekordowy poziom 34,7 %, ich dalszy rozwój jest nadal hamowany przez niewystarczającą przepustowość sieci, która stała się głównym wyzwaniem w transformacji energetycznej Belgii. Chociaż planuje się kilka projektów infrastrukturalnych mających na celu wzmocnienie sieci elektroenergetycznej, postępy w zakresie kluczowych połączeń są powolne, w szczególności ze względu na wstrzymanie procesu decyzyjnego w Walonii i problemy z wydawaniem pozwoleń. Przyspieszenie modernizacji infrastruktury sieciowej i usprawnienie procedur wydawania pozwoleń sprzyjałoby wprowadzaniu odnawialnych źródeł energii. Ponadto dostosowanie ram prawnych w celu pobudzenia inwestycji w magazynowanie energii elektrycznej i odpowiedź odbioru oraz ułatwienie dzielenia się energią przez zachęcanie do wdrażania inteligentnych liczników w Brukseli i Walonii mogłoby zwiększyć elastyczność zużycia energii i poprawić efektywność energetyczną.

(29) Rosnące zużycie energii końcowej w Belgii wynika głównie ze wzrostu zużycia energii i emisji w sektorze transportowym, w szczególności w międzynarodowym lotnictwie, transporcie morskim i drogowym transporcie towarowym ([25]). Transport kolejowy pozostaje niewystarczająco atrakcyjną opcją, zarówno w przewozie pasażerskim, jak i towarowym, a liczba samochodów osobowych stale rośnie, co prowadzi do wysokich kosztów związanych z zagęszczeniem ruchu. Udział samochodów elektrycznych w całkowitej sprzedaży samochodów ostatnio ustabilizował się, prawdopodobnie ze względu na brak infrastruktury ładowania w Walonii. Przyspieszenie poprawy efektywności energetycznej, wspieranie elektryfikacji oraz produkcji i wdrażania zrównoważonych paliw w sektorach lotniczym i morskim mogłoby przyspieszyć dekarbonizację sektora transportowego. Ponadto bardziej zróżnicowane opłaty drogowe dla wszystkich rodzajów pojazdów, dalsze inwestycje w transport publiczny – wykraczające poza inwestycje ujęte w planie odbudowy i zwiększania odporności Belgii – oraz promowanie wspólnego użytkowania samochodów osobowych i aktywnej mobilności sprawiłyby, że transport stałby się bardziej zrównoważony.

([24]) Podatki i opłaty obejmują podatki od wartości dodanej, akcyzę, federalny wkład energetyczny, dopłatę z tytułu działalności na obszarach morskich, opłaty związane z bezpieczeństwem dostaw i mechanizmami zdolności wytwórczych, zielone certyfikaty, opłaty na kogenerację, opłaty z tytułu obowiązku świadczenia usługi publicznej, opłaty wspierające odnawialne źródła energii, finansowanie taryf socjalnych, koszty wyrównywania efektywności energetycznej.

([25]) Transport w UE w liczbach: Mały rocznik statystyczny z 2024 r.

(30) Władze belgijskie ([26]) oszacowały, że bezpośrednie federalne dopłaty do paliw kopalnych wyniosły w 2022 r. 2,4 % PKB, przy czym w przypadku wielu z nich nie przewidziano planu stopniowego wycofania przed 2030 r. W pierwszej kolejności można by wycofać zwłaszcza te dopłaty do paliw kopalnych, które nie rozwiązują w ukierunkowany sposób problemu ubóstwa energetycznego ani rzeczywistych kwestii bezpieczeństwa energetycznego, są przeszkodą dla elektryfikacji i nie mają zasadniczego znaczenia dla konkurencyjności przemysłu. Dopłaty do paliw kopalnych, takie jak obniżona akcyza na olej napędowy stosowany do celów zawodowych, karty paliwowe dla przedsiębiorstw i obniżony VAT od gazu, są nieefektywne ekonomicznie i utrwalają zależność od paliw kopalnych. Obniżona akcyza na olej opałowy i gaz zmniejsza ich koszt w porównaniu z energią elektryczną, co utrudnia przejście na bardziej ekologiczne systemy ogrzewania i wstrzymuje renowację energetyczną budynków. Ponieważ istnieje ryzyko, że Belgia nie osiągnie swoich celów w zakresie renowacji i efektywności energetycznej wyznaczonych na 2030 r., zwiększenie inwestycji w renowacje energetyczne i uzupełnienie inwestycji reformami politycznymi mającymi na celu przesunięcie zachęt w kierunku renowacji energetycznej i niskoemisyjnych rozwiązań grzewczych – przy jednoczesnym zapewnieniu równości – pomogłoby przyspieszyć transformację energetyczną. Chociaż zapowiedziano przesunięcie akcyzy z energii elektrycznej na paliwa kopalne dla gospodarstw domowych, nie jest pewne, czy dzięki temu przesunięciu zmiana względnych cen energii elektrycznej i paliw kopalnych nastąpi wystarczająco szybko, aby udało się osiągnąć cele na 2030 r.

(31) Jakość wody i degradacja środowiska naturalnego stanowią wyzwanie, ponieważ w większości jednolitych części wód w Belgii występują zanieczyszczenia rozproszone. Z rolnictwa intensywnego, zwłaszcza hodowli zwierząt gospodarskich, uwalniane są duże ilości zanieczyszczeń do powietrza, gleby i wody. Chociaż wprowadzono środki w zakresie produkcji energii elektrycznej, przemysł metalurgiczny i chemiczny w dalszym ciągu powodują zanieczyszczenie. Malejący poziom różnorodności biologicznej stanowi zagrożenie dla sektorów gospodarki, które są w dużym stopniu uzależnione od usług ekosystemowych. Rozwiązania oparte na zasobach przyrody mają kluczowe znaczenie dla budowania odporności na zmianę klimatu i ochrony gospodarki przed skutkami ekstremalnych zdarzeń pogodowych. Chociaż rząd Flandrii przyjął zmieniony siódmy program działania w zakresie azotanów, konieczne są dalsze działania w celu ograniczenia nadmiernej depozycji azotu oraz w celu zwiększenia zrównoważonego charakteru rolnictwa.

(32) Belgia ma niski wskaźnik zatrudnienia (72,8 % w porównaniu ze średnią UE wynoszącą 76,1 %), przy czym występują znaczne różnice między poszczególnymi regionami. Uczestnictwo w rynku pracy grup defaworyzowanych, tj. osób ze środowisk migracyjnych, osób o niskim poziomie wykształcenia, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, jest niskie. W 2025 r. Belgia przyjęła istotne reformy rynku pracy, w tym ograniczenie okresu wypłacania świadczeń dla bezrobotnych do dwóch lat. Ich wpływ będzie jednak zależał od skuteczności towarzyszącej im polityki aktywizacji zawodowej. Ponadto istnieje możliwość poprawy skuteczności środków mających na celu pomoc w integracji grup defaworyzowanych na rynku pracy oraz poprawę efektywności regionalnych publicznych służb zatrudnienia. Powinno to również pomóc w rozwiązaniu problemu wysokiego odsetka osób żyjących w gospodarstwach domowych osób quasi-bezrobotnych oraz różnic w wynikach na rynku pracy między poszczególnymi regionami i grupami. Jednocześnie, mimo stałego spadku w 2025 r., wskaźnik wakatów w Belgii utrzymuje się wyraźnie powyżej średniej unijnej (3,8 % w porównaniu z 2,1 % w 2025 r.). Niedobory siły roboczej i kwalifikacji utrzymują się na szczególnie wysokim poziomie w sektorze usług, a także w obszarze działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz w sektorach takich jak opieka zdrowotna, budownictwo i technologie informacyjno-komunikacyjne, które są ważne dla przyszłej konkurencyjności, w tym zielonej i cyfrowej transformacji. Podnoszenie i zmiana kwalifikacji mogłyby zmniejszyć niedopasowanie umiejętności, ale uczestnictwo dorosłych w kształceniu lub szkoleniu jest niskie (badanie edukacji dorosłych: 34,9 % w 2022 r.; UE: 39,5 %), w szczególności w grupach defaworyzowanych.

(33) Biorąc pod uwagę kluczową rolę kapitału ludzkiego w zwiększaniu konkurencyjności i strategicznej autonomii Unii, w 2026 r. Rada zaleciła państwom członkowskim podjęcie pilnych działań w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym związanym z kapitałem ludzkim w dziedzinie umiejętności, edukacji i szkoleń i ograniczającym konkurencyjność. Zalecenia krajowe na 2026 r. skierowane do Belgii mogą przyczynić się do wdrożenia zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii.

([26]) FPS Finance (2024), Inventory of federal fossil-fuel subsidies [Wykaz federalnych dotacji do paliw kopalnych].

(34) Wyniki edukacyjne dzieci i młodzieży w zakresie umiejętności podstawowych (umiejętności czytania i pisania, matematyki i nauk przyrodniczych) we wszystkich trzech wspólnotach (Wspólnota Flamandzka, Wspólnota Francuska i Wspólnota Niemieckojęzyczna) pogarszają się w perspektywie długoterminowej, o czym świadczą międzynarodowe oceny. Podczas gdy Wspólnota Flamandzka i Wspólnota Francuska wdrażają zakrojone na szeroką skalę reformy programów nauczania koncentrujące się na umiejętnościach podstawowych, utrzymują się luki edukacyjne związane ze statusem społeczno-ekonomicznym i migracyjnym, które pogłębia wczesne kierowanie uczniów na różne ścieżki edukacyjne oraz powtarzanie klas. Upowszechnienie uczenia się w miejscu pracy mogłoby poprawić adekwatność kształcenia i szkolenia zawodowego na średnim poziomie do potrzeb rynku pracy. Zwiększenie liczby osób podejmujących studia w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) na wszystkich poziomach, w szczególności wśród uczennic, mogłoby przyczynić się do zaspokojenia popytu na rynku pracy. Wdrażane są środki mające na celu rozwiązanie problemu niedoboru nauczycieli, ale nauczyciele w Belgii nadal napotykają przeszkody w angażowaniu się w skuteczne kształcenie zawodowe i czują się niedoceniani przez społeczeństwo. Wydatki publiczne na edukację należą do najwyższych w UE i stanowią 4,4 % PKB w odniesieniu do edukacji przedszkolnej, podstawowej i średniej. Może to być związane z niższym stosunkiem liczby uczniów do liczby nauczycieli w każdej ze wspólnot oraz porównywalnie wyższym poziomem powtarzania klas i stosunkowo krótszym ustawowym czasem nauczania ([27]). Zmniejszenie rozdrobnienia systemu edukacji może pomóc zwiększyć efektywność wydatków i sprostać wyzwaniom strukturalnym.

(35) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2026 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich RRP, w celu wdrożenia zalecenia w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro na 2026 r. W przypadku Belgii zalecenie 1 ma pomóc we wdrożeniu pierwszego i drugiego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 2 – we wdrożeniu czwartego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 3 – we wdrożeniu siódmego i dziewiątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 4 – we wdrożeniu siódmego zalecenia dotyczącego strefy euro, a zalecenie 5 – we wdrożeniu piątego zalecenia dotyczącego strefy euro,

NINIEJSZYM ZALECA Belgii podjęcie w latach 2026 i 2027 działań mających na celu:

1. Dalsze przestrzeganie maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto zaleconych przez Radę w dniu 20 czerwca 2025 r. w celu likwidacji nadmiernego deficytu, przy jednoczesnym wykorzystaniu elastyczności w ramach krajowej klauzuli wyjścia uruchomionej przez Radę. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo oraz gotowości obronnej i w zakresie bezpieczeństwa, a jednocześnie zapewnienie stabilności długu i efektywności wydatków, a także stopniowe dostosowywanie budżetu w celu utrzymania strukturalnie wyższych wydatków na obronę. Zapewnienie, aby środki wprowadzane w celu złagodzenia skutków wzrostu cen energii miały charakter tymczasowy, były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji lub zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw energochłonnych i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii oraz aby koszty fiskalne tych środków były zgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z ram fiskalnych UE. Dalsze wdrażanie zestawu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 20 czerwca 2025 r. Poprawę efektywności wydatków publicznych, usprawnienie struktur administracji rządowej oraz wzmocnienie koordynacji na szczeblu federalnym. Zracjonalizowanie systemu opieki długoterminowej pod względem kosztów, przy jednoczesnym utrzymaniu przystępnych cen dostępu do opieki i usług.

2. Zapewnienie ciągłości reform i inwestycji realizowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Wzmożenie wysiłków służących realizacji programów polityki spójności, w stosownych przypadkach w oparciu o realokację środków na priorytety strategiczne uzgodnione w kontekście przeglądu śródokresowego oraz dostępnej elastyczności przewidzianej w ramach polityki spójności.

3. Uproszczenie i udoskonalenie regulacji oraz zmniejszenie obciążeń administracyjnych, w tym przez usprawnienie procedur wydawania pozwoleń i usunięcie barier regulacyjnych w sektorze usług, w celu poprawy otoczenia działalności gospodarczej i rotacji przedsiębiorstw, przy jednoczesnym zajęciu się wyzwaniami regionalnymi. Szersze rozpowszechnianie innowacji przez skierowanie wsparcia publicznego na badania i rozwój do przedsiębiorstw o największym potencjale wzrostu i przez wspieranie mobilności zawodowej pracowników oraz ułatwienie dostępu do finansowania dla przedsiębiorstw typu scale-up.

([27]) OECD (2024), *Education at a Glance 2024: OECD Indicators* [Edukacja w zarysie 2024: wskaźniki OECD], OECD Publishing, Paris, How much time do teachers spend teaching and working?: Education at a Glance 2024 | OECD [„Ile czasu nauczyciele poświęcają na nauczanie i pracę?": Edukacja w zarysie 2024, OECD].

4. Zmniejszenie ogólnej zależności od paliw kopalnych, w tym przez poprawę efektywności energetycznej budynków i dalsze zachęcanie przemysłu do dekarbonizacji. Podjęcie działań na rzecz zwiększenia wykorzystania i podaży zrównoważonego transportu oraz rozwiązanie problemu zagęszczenia ruchu drogowego. Przyspieszenie modernizacji infrastruktury sieciowej i wdrażania odnawialnych źródeł energii przez dalsze usprawnienie procedur wydawania pozwoleń, przy jednoczesnym zajęciu się wyzwaniami regionalnymi, oraz wspieranie elastyczności po stronie popytu i magazynowania energii. Stopniowe wycofanie dopłat do paliw kopalnych, w szczególności w sektorach transportowym i ciepłowniczym, w tym przez przesunięcie akcyzy z energii elektrycznej na paliwa kopalne. Podjęcie dalszych działań na rzecz rolnictwa zrównoważonego przez poprawę jakości wody i ograniczenie nadmiernej depozycji azotu.

5. Rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej i niedopasowania umiejętności. Zwiększenie skuteczności i lepsze ukierunkowanie aktywnych polityk rynku pracy w celu dalszej integracji grup defaworyzowanych na rynku pracy oraz w celu wyeliminowania dysproporcji regionalnych. Poprawienie wyników i równości systemów kształcenia i szkolenia oraz ich lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w szczególności w dziedzinach ICT i STEM. Kontynuowanie reform mających na celu poprawę sytuacji w zawodzie nauczyciela przez opracowanie bardziej elastycznych i atrakcyjnych ścieżek kariery i szkoleń dla nauczycieli.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lipca 2026 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

S. HARRIS